

full DOMINICAL

ANEU MAR ENDINS

† JOSEP ÀNGEL SAIZ MENESES
Bisbe de Terrassa

Comunió i col·laboració

Demà celebrarem la festa de la Conversió de l'Apòstol sant Pau, i es clourà l'Octavari de Pregària per la Unitat dels Cristians. La reflexió d'enguany ha tractat sobre la necessitat de mantenir-se en Crist per a arribar a la unitat. En aquesta carta dominical vull comentar la relació que sant Pau manté amb els altres apòstols, la seva forma de viure la comunió i la missió. Em sembla que hi podem aprendre alguna lliçó en un tema no fàcil de treballar en la missió de l'Església.

Tots ells tenien un gran zel evangelitzador i, al mateix temps, una personalitat forta, i la relació entre ells sempre es va caracteritzar per l'estimació i, al mateix temps, la llibertat; per un profund respecte i alhora per la sinceritat que derivava de la veritat de l'evangeli. Ho constatem especialment en l'anomenat «Concili de Jerusalem» i en la controvèrsia posterior a Antioquia de Síria, relatats a la carta als Gàlates (cf. Ga 2,1-10.11-14).

L'evangeli s'anava obrint pas per diferents zones i regions. A Antioquia de Síria es va generar una realitat nova que s'anava multiplicant cada vegada més: els gentils se sentien atrets per la fe en Jesucrist. Durant una estada de Pau i Bernabé, es va suscitar un fort debat i es plantejà el dilema sobre si s'havia d'obligar o no a complir la llei de Moisès als gentils. Era molt difícil harmonitzar ambdues realitats i el que estava en joc era la mateixa identitat de l'Església, la seva universalitat, la seva presència en el món.

Per a resoldre aquesta discussió es va decidir d'acudir a Jerusalem. Hi havia dues posicions contraposades: obligar a circumcidar els qui es convertien a la fe cristiana o admetre'ls lliurement sense cap condició d'aquesta mena. Això va generar un conflicte sobretot en els judeocristians de Jerusalem, que també tenien re-

Sant Pere i Sant Pau (1610-1612), de Rubens. Museu Nacional del Prado, Madrid (Espanya)

serve per a compartir en comú la taula amb els altres creients no jueus d'origen. Finalment es va decidir no obligar a complir el ritu de la llei de Moisès, però es van indicar una sèrie de normatives mínimes per a assegurar la convivència en la celebració de l'Eucaristia.

Al llarg de la història de l'Església, els debats interns per a clarificar la veritat de l'Evangelium i conservar el dipòsit de la fe han estat una constant. Després del Concili de Jerusalem va tenir lloc l'anomenada «controvèrsia d'Antioquia». Pere compartia la taula amb els cristians de procedència pagana sense que hi hagués cap problema. Després arribaren a Antioquia alguns judeocristians de Jerusalem, de procedència jueva, i aleshores començà a evitar el compartir la taula amb els cristians procedents del paganisme per a no escandalitzar els nous convertits. La situació s'agreujà perquè el mal exemple de Pere n'arrossegà d'altres a fer el ma-

teix. Aquest comportament amenaçava la unitat i la llibertat de l'Església, i va suscitar la reprensió fraterna de Pau (cf. Ga 2,11-14).

Sant Pau considerava que aquesta separació constituïa un perill, perquè podia portar a entendre de manera equivocada la salvació universal en Crist, que és oferta igualment als pagans i als jueus. Crist és la resposta de Déu a les promeses de l'Antic Testament i les obres de la llei han deixat pas a la vida segons l'Esperit Sant. És la gràcia rebuda per mitjà de Jesucrist la que justifica, i no la llei. A la llum d'aquesta experiència, l'Apòstol va aplicar una gran llibertat d'esperit que es percep en el tractament d'altres dificultats semblants que es produïren a Corint i fins i tot a Roma. Ara bé, aquesta llibertat va ser sempre harmonitzada a través del diàleg amb els altres membres del Col·legi Apostòlic. És aquesta mateixa actitud la que nosaltres som convidats a viure.

ENTREVISTA

Una Mare de Déu per a cada dia

ÀNGEL RODRÍGUEZ VILAGRAN

El periodista gironí Àngel Rodríguez sempre s'ha interessat per la figura de la Mare de Déu. «Maria dona molt de joc —afirma: llegendes, fe, pelegrinatges, goigs, la manera com el poble la representa...». Acaba de publicar el llibre *365 dies amb Maria* (Ed. Claret), que descriu cada imatge de les marededéus que es veneren a les diòcesis amb seu a Catalunya, els seus atributs i curiositats, un fragment dels goigs de l'advocació, cites marianes, refranys i dites populars que hi tenen relació.

Què ens aporta el llibre?

És un llibre que vol ser senzill. Cada dia de l'any pots llegir un petit text d'una imatge de la Mare de Déu de les diòcesis amb seu a Catalunya; per tant, també de les del nord de Castella i d'Andorra. És un llibre popular i entretingut, pensat per a tothom, que explica la tradició i aspectes de fe, però no pas la història. També he mirat de posar les imatges en dates assenyalsades. Un exemple: el 25 de desembre, la Mare de Déu de Betlem de Barcelona.

Expliques força curiositats...

Sí, moltes! Per exemple, la Immaculada que es venera en una capella de la catedral de Barcelona és coneguda com la «Mare de Déu de les claus», perquè porta les claus de les portes de la muralla de Barcelona que el Consell de Cent les hi va oferir per haver deslliurat la ciutat d'una pandèmia com la que ara patim.

Com la devoció a la Mare de Déu ha influït en l'ànima cristiana catalana?

A Catalunya tenim advocacions no només d'arrel estrictament catalana, sinó també *importades*; i això és molt important, perquè demostra la manera que té Maria d'integrar-se en la societat. Per això esmento no només les de Loreto, Fàtima o Lourdes, sinó també la del Rocío o la de la Cabeza, que també es veneren a casa nostra.

Oscar Bardají i Martín

GLOSSA

ENRIC PUIG JOFRA, SJ
Secretari general de la FECC

Sempre amb la força de l'Esperit

Fa set anys, van rebre el sagrament de la confirmació. Encara anaven a l'escola. Era un grup cohesionat que es va prendre seriosament la catequesi preparatòria i, en general, va entendre el sentit del sagrament i les possibilitats de repercussió en les seves vides. La celebració del sagrament de la confirmació, la intensitat del moment, el sentit comunitari de la trobada, la vivència de la presència de Déu els va fer créixer. «Fins aleshores no havia baixat sobre cap d'ells; tan sols havien estat batejats en el nom de Jesús, el Senyor. Pere i Joan els van imposar les mans i ells reberen l'Esperit Sant» (Ac 8,16-17). La confirmació va ser un moment i un dia important. Molts van viure amb intensitat aquella irrupció de Déu en les seves vides, amb la força de l'Esperit Sant. En una trobada posterior al dia de la confirmació, alguns es plantejaren la possibilitat d'assumir un compromís conjunt que ho materialitzés. Després de parlar-ne algunes vegades més, es concretà unes setmanes abans del Nadal següent. Es proposaren una acció conjunta el matí del dia de Sant Esteve: preparar un esmorzar amb llet i cafè calents,

un entrepà i alguns queviures i distribuir-los entre persones que viuen al carrer. Així ho varen fer.

Han passat set anys, han acabat els estudis. Tots treballen. Se segueixen trobant, cada any, el dia de Sant Esteve. El grup s'ha reduït, però el compromís que prengueren segueix sent una realitat. Escalfar la llet i el cafè, preparar els entrepans, fer les bosses afegint-hi fruita, torrons... Sortir a repartir-los i a compartir una estona de conversa amb aquestes persones, amb aquests germans i germanes en situació vulnerable que passen necessitat.

Els mou la mateixa força de l'Esperit que reberen aquell dia ja llunyà de la confirmació. Aquesta força els mou al seguiment, a respondre a les crides del Senyor, a estimar els germans, a compartir amb els més necessitats el que Déu ha posat al seu abast. Estimar Déu, estimar els altres. De rerefons, el seguiment; ser testimonis del seu Amor. És per això que alguns d'aquests nois i noies participen, també, en grups de fe i estan compromesos en altres accions solidàries de voluntariat. Sempre amb la força de l'Esperit.

HECHOS DE VIDA

MN. JOSEP M. ALIMBAU ARGILA

«Contra la tribulació: ¡Pensar en el cielo!»
(Juan XXIII)

Estar atribulado es el quebranto físico y moral de quien vive una enfermedad grave o un fracaso severo, o la muerte de un ser querido. Es la congoja en busca de respuestas válidas para la vida.

Juan XXIII, con su experiencia, aconsejaba: «Pensar en el cielo prometido; en el paraíso esperado; en el amor pleno y en la felicidad suprema, junto a sus seres queridos, ayudaba y mucho. Así se vence la tribulación y se obtiene la paz y el gozo.»

Tomás de Kempis decía: «Todas las tribulaciones de este destierro no te harán desmayar jamás, si procuras mantener viva la

esperanza de los bienes eternos, del cielo.»

San Francisco de Sales decía: «Las tribulaciones, por dolorosas que sean, después se convierten en algo positivo y saludable. Al sufrir, recurrimos a Dios. Ponemos nuestra esperanza en Él, que es «nuestra justicia, nuestro consuelo, nuestra fuerza, el único que nos puede ayudar y salvar.»»

San Pablo también dice: «Ni ojo vio, ni oído escuchó, ni mente humana barruntó, ni llegó a pensar lo que Dios ha preparado para los que le aman» (1Cor 2,9). ¡Esto conforta, da ánimo, paz y gozo!

Del libro Saber sufrir,
Edit. Voz de papel

Lectures de la missa diària i santoral

25. □ Dilluns (lit. hores: 3a setm.) [Ac 22,3-16 (o bé: Ac 9,1-22) / SI 116 / Mc 16,15-18]. Conversió de sant Pau, apòstol, camí de Damasc. Sant Bretanió, bisbe; santa Elvira, vg. i mr.

26. □ Dimarts [2Tm 1,1-8 (o bé: Tt 1,1-5) / SI 95 / Mc 3,31-35]. Sant Timoteu, bisbe d'Efes, i sant Titus (o Tet), bisbe de Creta, deixebles i col·laboradors de Pau (s. I). Santa Paula (o Pola), viuda, deixeblla de sant Jeroni; sants Robert, Alberic i Esteve, abats de Citeaux.

27. ■ Dimecres [He 10,11-18 / SI 109 / Mc 4,1-20]. Santa Àngela Mèrici (1470-1540), vg., fund. ursulines (Brèscia, 1535). Sant Enric d'Ossó i Cervelló (Vinebre, Ribera d'Ebre 1840 - Gilet, València 1896), prev., fund. de les teresianes (STJ). Sant Vitalià, papa (657-672); sant Emmeri o Mer, abat de Banyoles; sant Julià, bisbe de Burgos.

28. □ Dijous [He 10,19-25 / SI 23 / Mc 4,21-25]. Sant Tomàs d'Aquino (†1274), prev. dominicà i dr. de l'Església, patró dels estudiosos i els estudiants, venerat a Tolosa de Llenguadoc. Sant Flavià, soldat mr.; sant Tirs, atleta mr.; sant Julià, bisbe de Conca; sant Leò-nides, mr.; beata Gentil Giusti, mare de família.

29. ■ Divendres [He 10,32-39 / SI 36 / Mc 4,26-34]. Sant Pere Nolasc (s. XIII), rel. barceloní, fund. mercaderis (OdeM). Sant Valeri o Valer, bisbe de Saragossa i mr. (s. IV), venerat a Roda d'Isàvena. Sant Sulpici Sever, bisbe; sant Julià, bisbe de Toledo; beata Arcàngela Girani, vg. carmelitana. Beat Manuel Domingo i Sol (Tortosa, 1836-1909), prev., fund. dels Operaris diocesans (OD).

30. ■ Dissabte [He 11,1-28-19 / St: Lc 1,69-70,71-73,74-75 / Mc 4,35-41]. Santa Martina, vg. i mr.; sant Adelleim (Lesmes), bisbe de Burgos (benedictí, s. XI); santa Jacinta de Mariscotti, vg. terciària franciscana; sant Mucià-Maria Wiaux, rel. La Salle.

31. ■ † Diumenge vinent, IV de durant l'any (lit. hores: 4a setm.) [Dt 18,15-20 / SI 94 / 1Co 7,32-35 / Mc 12,1-28]. Sant Joan Bosco (1815-1888), prev. de Torí, fund. congregacions salesianes (SDB), patró del cinema; santa Marcel·la, viuda.

DIUMENGE III DE DURANT L'ANY

COMENTARI

Lectura de la profecia de Jonàs (Jo 3,1-5.10)

El Senyor va fer sentir a Jonàs la seva paraula i li digué: «Vés a Nínive, la gran ciutat, i proclama-hi el que jo et diré». Jonàs se'n anà a Nínive, tal com el Senyor li havia manat. Nínive era una ciutat grandiosa. Per recórrer-la tota calia fer tres dies de camí. Jonàs començà a fer una jornada de camí dintre la ciutat i cridava: «D'aquí a quaranta dies, Nínive serà destruïda». La gent de Nínive cregué en Déu: proclamaren un dejuni i, des dels més poderosos fins als més humils, es vestiren de sac negre. Déu veié que de fet es convertien i s'apartaven del mal camí, i es va desdir de fer caure sobre d'ells la desgràcia amb què els havia amenaçat.

Salm responsorial (24)

R. Feu que conegui, Senyor, les vostres rutes.

Feu que conegui, Senyor, les vostres rutes, / que aprengui els vostres camins. / Encamineu-me en la vostra veritat, instruiu-me, / perquè vòssou el Déu que em salveu. R.

Recordeu-vos, Senyor, de la vostra pietat / i de l'amor que heu guardat des de sempre. / Compadiu-vos de mi, vós que estimeu tant. R.

El Senyor, bondados i recte, / ensenya el bon camí als pecadors. / Encamina els humils per sendes de justícia, / els ensenya el seu camí. R.

Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Corint (1Co 7,29-31)

Vull dir, germans, que no podem deixar perdre l'oportunitat present. Des d'ara, els qui tenen muller han de viure com si no en tinguessin, els qui ploren, com si res no els fes plorar, els qui estan contents, com si res no els alegrés, els qui compren, com si no tinguessin res, i els qui treuen profit d'aquest món, com si no en traguessin cap, perquè aquest món que veiem amb els ulls passa aviat.

✦ Lectura de l'Evangeli segons sant Marc (Mc 1,14-20)

Després d'haver estat empresonat Joan, Jesús es presentà a Galilea predicant la Bona Nova de Déu; deia: «Ha arribat l'hora i el Regne de Déu és a prop. Convertiu-vos i creieu en la Bona Nova».

Tot passant vora el llac de Galilea, veié Simó i el seu germà Andreu. Estaven tirant el filat a l'aigua, perquè eren pescadors. Jesús els digué: «Veniu amb mi, i us faré pescadors d'homes». Inmediatament abandonaren les xarxes i se'n anaren amb ell.

Poc més enllà veié Jaume, fill de Zebedeu, i el seu germà Joan. Eren a la barca repassant les xarxes. Els cridà immediatament, i ells deixaren el seu pare Zebedeu amb els jornaleros a la barca, i se'n anaren amb Jesús.

Lectura de la profecia de Jonàs (Jon 3,1-5.10)

El Señor dirigió la palabra a Jonás: «Ponte en marcha y ve a la gran ciudad de Nínive; allí les anunciarás el mensaje que yo te comunicaré». Jonás se puso en marcha hacia Nínive, siguiendo la orden del Señor. Nínive era una ciudad inmensa; hacían falta tres días para recorrerla. Jonás empezó a recorrer la ciudad el primer día, proclamando: «Dentro de cuarenta días, Nínive será arrasada». Los ninivitas creyeron en Dios, proclamaron un ayuno y se vistieron con rudo sayal, desde el más importante al menor. Vio Dios su comportamiento, cómo habían abandonado el mal camino, y se arrepintió de la desgracia que había determinado enviarles. Así que no la ejecutó.

Salmo responsorial (24)

R. Señor, enséñame tus caminos.

Señor, enséñame tus caminos, / instrúyeme en tus sendas; / haz que camine con lealtad; / enséñame, porque tú eres mi Dios y Salvador. R.

Recuerda, Señor, que tu ternura / y tu misericordia son eternas; / acuérdate de mí con misericordia, / por tu bondad, Señor. R.

El Señor es bueno y es recto, / y enseña el camino a los pecadores; / hace caminar a los humildes con rectitud, / enseña su camino a los humildes. R.

Lectura de la primera carta del apóstol san Pablo a los Corintios (1Cor 7,29-31)

Digo esto, hermanos, que el momento es apremiante. Queda como solución que los que tienen mujer vivan como si no la tuvieran; los que lloran, como si no lloraran; los que están alegres, como si no se alegraran; los que compran, como si no poseyeran; los que negocian en el mundo, como si no disfrutaran de él; porque la representación de este mundo se termina.

✦ Lectura del santo Evangelio según san Marcos (Mc 1,14-20)

Después de que Juan fue entregado, Jesús se marchó a Galilea a proclamar el Evangelio de Dios; decía: «Se ha cumplido el tiempo y está cerca el reino de Dios. Convertíos y creed en el Evangelio».

Pasando junto al mar de Galilea, vio a Simón y a Andrés, el hermano de Simón, echando las redes en el mar, pues eran pescadores. Jesús les dijo: «Venid en pos de mí y os haré pescadores de hombres». Inmediatamente dejaron las redes y lo siguieron.

Un poco más adelante vio a Santiago, el de Zebedeo, y a su hermano Juan, que estaban en la barca repasando las redes. A continuación los llamó, dejaron a su padre Zebedeo en la barca con los jornaleros y se marcharon en pos de él.

«Convertiu-vos i creieu en la Bona Nova»

Vocació dels apòstols Pere i Andreu (1308-1311). Retaule de la Maestà de Duccio di Buoninsegna. Museu de la catedral de Siena (Itàlia)

JORDI LATORRE, SDB

Director de l'ISCR Don Bosco

A la primera lectura i en l'evangeli avui escoltem una invitació a la conversió. Jonàs va ser un profeta que va anunciar la conversió entre els habitants de Nínive. Jesús ens apareix a l'evangeli com un nou Jonàs, que va predicar la necessitat de la conversió per poder acollir el Regne de Déu que arriba. La bona nova de l'arribada del Regne de Déu va acompanyada d'una doble invitació: a la conversió de vida i l'obertura a la fe.

El Regne de Déu no és un territori o una estructura política. Déu regna entre nosaltres en la mesura que vivim en comunitat amb ell; en la mesura que tota la nostra vida està centrada en ell; en la mesura que vivim orientats cap a ell. I això no és gens fàcil. Ja que tenim una tendència natural a centrar-nos en nosaltres mateixos, en els nostres interessos, en les petites coses de la vida de cada dia..., que acaben convertint-se en coses grans que acaparen el nostre cor i les nostres energies.

Per això, Jesús ens demana conversió de cor. Ens demana descentrar-nos de nosaltres mateixos per donar cabuda a Déu en la nostra vida; tal com ell mateix va fer: que va viure, va actuar, i va morir de cara a Déu. Jesús va fer de la seva vida un anunci permanent i continuat de la presència i de l'amor de Déu.

Però també ens demana fe en l'Evangeli. La fe no és un simple coneixement, un simple saber que Déu existeix i que habita més enllà del firmament i del cel. La fe és una adhesió personal a Jesús, acceptar en el nostre cor la persona de Jesús, amb les seves paraules i les seves obres; per tal de viure, parlar, actuar... tal com ell vivia, parlava i actuava.

Jesús es presenta, doncs, com a profeta del Regne de Déu entre nosaltres. I el seu primer signe consisteix a formar una comunitat de deixebles al voltant de la seva persona. Simó i el seu germà Andreu, Joan i el seu germà Jaume... els primers membres de la comunitat de Jesús. Ells són capaços de deixar-ho tot per seguir Jesús. Amb aquests i altres vuit es formarà el grup dels Dotze que, després de la Resurrecció, iniciaran la predicació cristiana i seran el nucli i el germen de l'Església de Jesucrist Ressuscitat. I és que el Regne de Déu s'expressa i es viu en comunitat. La comunitat cristiana és el signe de la presència del Regne enmig del món.

VIDA DIOCESANA

Activitats del Sr. Bisbe

Dilluns 25, a les 11 h. Formació de preveres joves.

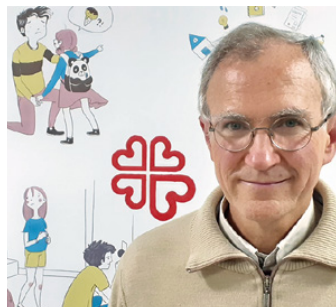
Dissabte 30, a les 11 h. Participa en la Comissió Permanent del Moviment Cursets de Cristianitat.

Notícies

Constitució del nou Consell Presbiteral de la diòcesi de Terrassa. El dilluns 11 de gener va tenir lloc al Centre Borja de Sant Cugat del Vallès la constitució del nou Consell Presbiteral de la diòcesi de Terrassa. Els consellers representen els diferents arxiprestats i els religiosos. A la sessió es va escollir el secretariat del Consell format per

Mn. Xavier Blanco, secretari, i Mn. Carles Cahuana, adjunt.

Sessió de formació de Càritas diocesana. El dimecres 13 de gener, el P. Llorenç Sagalés, delegat episcopal de Pastoral Social, va fer la segona sessió d'aquest curs adreçada a voluntaris, professionals i col·laboradors de Càritas. Tractà sobre la pregària. L'acte es va realitzar de manera telemàtica.

Agenda

Setmana de Pregària per la Unitat dels Cristians. Des del dilluns passat, dia 18 de gener, les diferents esglésies cristianes preguen per la unitat dels cristians. A nivell diocesà aquest Octavari de pregària es clourà demà, dilluns 25 a les 19 h a la Catedral,

amb la pregària ecumènica presidida per Mons. Salvador Cristau, bisbe auxiliar.

Diumenge de la Paraula i V Setmana de la Bíblia. Aquest diumenge 24 de gener, tercer de durant l'any litúrgic, és el Diumenge de la Paraula. Del 24 al 29 de gener té lloc la V Setmana de la Bíblia amb el lema: «Sortim a sembrar la Paraula» (inspirat en Mc 4,14). Durant la setmana es duran a terme actes *online* que es podran seguir des de www.setmanadelabiblia.cat

–Dilluns 25, a les 19 h. P. Agustí Borrell, des de Roma: «Llegir l'evangeli de Marc en temps de pandèmia.»

–Dimarts 26, a les 18.30 h, des de l'Acadèmia Mariana de Lleida. Dra. Mar Pérez: «Presentació de l'evangeli de Marc.»

–Dimecres 27, a les 18.30 h, des de la Cripta de la basílica de la Sagrada Família de Barcelona. Dr. Armand Puig: «Les torres símbol de la nova Jerusalem.»

–Dijous 28, a les 19 h, des de la capella de sant Pau de Tarragona: Pregària.
–Divendres 29, a les 19 h, des de Girona. Dr. Joan Ferrer: «Aproximació a la figura de sant Jeroni.»

Al mateix web trobareu materials per a aquesta V Setmana de la Bíblia.

Restauració de les pintures del Santuari de la Salut. En el 75è aniversari de les pintures del pintor sabadellenc Antoni Vila Arrufat al Santuari de la Mare de Déu de la Salut, es procedeix a la seva restauració a càrrec d'un equip d'experts sota la tutela del Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya. Per això s'emprèn una campanya de micromecenatge. Es pot col·laborar fent un ingrés al compte corrent BS: ES36-0081-7090-3100-0111-3314.

Jornada de la Vida Consagrada. El dimarts dia 2 de febrer, festa de la Presentació del Senyor, el Sr. Bisbe convidarà les comunitats de vida consagrada a participar en la celebració de l'Eucaristia, a les 20 h, a la Catedral del Sant Esperit de Terrassa.

REMAD MAR ADENTRO

† JOSEP ÀNGEL SAIZ MENESES
Bisbe de Terrassa

Comunión y colaboración

Mañana celebraremos la fiesta de la Conversión del Apóstol san Pablo, y concluirá la Semana de Oración por la Unidad de los Cristianos. La reflexión de este año ha sido en torno a la necesidad de permanecer en Cristo para llegar a la unidad. En esta carta dominical quiero comentar la relación que Pablo mantiene con los demás apóstoles, su forma de vivir la comunión y la misión. Me parece que podremos aprender alguna lección en un tema que nos cuesta tanto a la hora de trabajar en la misión de la Iglesia.

Todos ellos tenían un gran celo evangelizador a la vez que una fuerte personalidad, y la relación entre ellos siempre se caracterizó por el aprecio y, al mismo tiempo, la libertad; por un profundo respeto y a la vez por la sinceridad que derivaba de la verdad del evangelio. Lo constatamos especialmente en el llamado «Concilio de Jerusalén» y en la controversia posterior en Antio-

quía de Siria, relatados en la carta a los Gálatas (cf. *Gál* 2,1-10,11-14).

El evangelio se iba abriendo paso por las diversas zonas y regiones. En Antioquía de Siria se generó una realidad nueva, que se multiplicaba cada vez más: los gentiles se sentían atraídos por la fe en Jesucristo. Durante una estancia de Pablo y Bernabé, se suscitó un fuerte debate y se planteó el dilema sobre si obligar o no a cumplir la ley de Moisés a los gentiles. Era muy difícil armonizar las dos realidades, y lo que estaba en juego era la misma identidad de la Iglesia, su universalidad, su misión y presencia en el mundo.

Para resolver esta disputa se decidió acudir a Jerusalén. Había dos posiciones contrapuestas: obligar a circuncidar a quienes se convertían a la fe cristiana o admitirlos libremente sin ninguna condición de ese tipo. Ello generó un conflicto sobre todo en los judeocristianos de Jerusalén, que tenían dificultades

y reservas también para compartir la mesa común con los demás creyentes de origen no judío. Finalmente se decidió no obligar a cumplir el rito mosaico, si bien se indicaron una serie de normativas mínimas, para asegurar dicha convivencia eucarística.

A lo largo de la historia de la Iglesia, los debates internos para clarificar la verdad del Evangelio y conservar el depósito de la fe han sido una constante. Después del Concilio de Jerusalén tuvo lugar la llamada «controversia de Antioquía». Pedro compartía allí la mesa con los cristianos de procedencia pagana sin que hubiera problema alguno. Posteriormente llegaron a Antioquía algunos judeocristianos de Jerusalén, de procedencia judía, y entonces empezó a evitar el compartir la mesa con los cristianos procedentes del paganismo para no escandalizar a los recién llegados. La situación se agravó porque el mal

ejemplo de Pedro arrastró a otros a hacer lo mismo. Este comportamiento amenazaba la unidad y la libertad de la Iglesia, y suscitó la re- presión fraterna de Pablo (cf. *Gál* 2,11-14).

Según consideraba Pablo, esa separación constituía un peligro, porque podía llevar a entender erróneamente la salvación universal en Cristo, que es ofrecida igualmente a los paganos y a los judíos. Cristo es la respuesta de Dios a las promesas del Antiguo Testamento y las obras de la ley han dejado paso a la vida según el Espíritu Santo. Es la gracia recibida por medio de Jesucristo la que justifica, y no la ley. A la luz de esta experiencia, el Apóstol aplicó una gran libertad de espíritu que se percibe en el tratamiento de otras dificultades análogas que se produjeron en Corinto e incluso en Roma. Ahora bien, dicha libertad fue armonizada siempre a través del diálogo con los demás miembros del Colegio Apostólico. Es esta misma actitud la que nosotros tenemos que vivir.